

Lausunto jätteenkuljetuksen järjestämisestä

Turun seudun jätehuoltolautakunta on pyytänyt lausuntoa koskien päätöksentekoa jätteen kuljetusjärjestelmästä. Vaihtoehtoina ovat kunnan järjestämä jätteenkuljetus, jossa kunta yksin toimii jätekuljetuspalvelun tilaajana sekä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jossa asiakkuussuhde muodostuu kiinteistön haltijan ja jätekuljetuksesta vastaavan yrityksen välille.

Turun kauppakamarin näkemys on, että aidosti toimivat markkinat on aina paras vaihtoehto kilpailun tuomien hyötyjen aikaansaamiseksi. Aidosti toimivilla markkinoilla kuluttaja, eli palvelun todellinen tarvitsija, tekee ostopäätöksensä usean palvelutuottajan muodostamilla markkinoilla. Näin toimivat markkinat edistävät parhaalla mahdollisella tavalla palvelutuotannon kustannustehokkuutta. Tuotannon tehostumisesta saatava hyöty välittyy aidosti toimivilla markkinoilla aina myös kuluttajalle. Lisäksi uusien yritysten pääsy markkinoilla on aina helpompaa silloin, kun palvelujen ostajia markkinoilla on useita.

Keskitetty malli, jossa kunta ainoana palvelun ostajana hankkii jätekuljetuspalvelut kilpailutuksen kautta, ei lisää markkinoiden kilpailua, vaan vähentää sitä. Yhden ostajan markkinat (monopsoni) on vain yksi epätäydellisen kilpailun muodoista. Samalla häipyvät palvelun tuottajien ja lopullisten asiakkaiden kosketuspinta, millä on ratkaiseva merkitys markkinaohjauksen toimivuuden kannalta.

Markkinamekanismin yksi keskeisimmistä hyödyistä on kuluttajien reaktioiden kautta välittyvä suora informaatio palvelun tuottajille. Kaikki hallinnolliset laadunvalvontamenetelmät ovat vain korvikkeita toimivien markkinoiden normaalille informaation välittymiselle. Huonon hinta/laatu suhteen tarjoaminen näkyy välittömästi myynnin laskuna ja pakottaa tuotannon tehostamiseen. Myös kuluttajien vaihtelevat tarpeet tulee aidon kilpailun markkinoilla paremmin huomioiduksi ja yritysten intressissä on kehittää uusia, eri kuluttajaryhmille paremmin sopivia palvelukonsepteja. Aidosti kilpailutujen markkinoiden mekanismit edesauttavat koko toimialan kehittymistä. Kaikki kilpailutilannetta vääristävät tekijät taas vain haittaavat tehokasta hinnan muodostusta ja vaikuttavat negatiivisesti tuotannon tehokkuuteen sekä toimialan ja tuotteiden yleiseen kehitykseen.

On selvää, että jos markkinoille luodaan vain yksi ostaja, se voi markkinavoimallaan pakottaa hintaa alaspäin. Tämä todennäköisesti jossain suhteessa näkyisi myös yksittäisten kuluttajien maksamissa taksoissa, etenkin jos suunnittelusta ja kilpailuttamisesta koituvia hallinnollisia kustannuksia ei peritä maksuina asiakkailta. Käytännössä kuitenkin kilpailluista markkinoista luotaisiin näin vain epätäydellisen kilpailun markkinat, josta lasku ennen pitkää lankeaa yksittäisen palvelun tarvitsijan maksettavaksi. Myöskään valvonnan tehostumisella ei ole perusteltua ottaa markkinavaltaa pois kuluttajilta, sillä yhteiskunnalla on kaikki mahdolliset työkalut joilla toimintatapoja voidaan ohjailta. Sitä varten ei tarvitse rakentaa nykyistä tehottomammin toimivia markkinoita.